ÇOCUKLARA İSİM KOYMAK

- يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ اسْمُهُ يَحْيَى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا

- ***(Allah şöyle buyurdu:) Ey Zekeriyya! Biz sana bir oğul müjdeleriz ki, onun adı Yahya'dır. Daha önce hiç kimseye bu ismi vermedik.*[1]**

Güzel İsim Koymanın Önemi

- Dinimize göre bir çocuğun ebeveyni üzerinde üç hakkı vardır.
- 1- Doğduğunda Müslüman ismi koyacaktır.
- 2- Baliğ oluncaya kadar da dinini öğreterek tahsilini tamamlatacaktır.
- 3- Baliğ olduktan sonra ise evlendirerek Müslümanca bir aile hayatı kurmasını sağlayacaktır.

---

[1] Meryem, 19/7.

Güzel İsim Koymanın Önemi:

- Rasulullah buyurdu ki
- إِنَّكُمْ تُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ، وَأَسْمَاءِ آبَائِكُمْ، فَأَحْسِنُوا أَسْمَاءَكُمْ
- *Kıyamette, kendi isimleriniz ve babalarınızın isimleri ile çağrılacaksınız. O halde isminiz güzel olsun!*[2]

******

- *Rasulullah buyurdu ki:*
- حَقُّ الْوَلَدِ عَلَى الْوَالِدِ أَنْ يُحَسِّنَ اسْمَهُ وَيُحَسِّنَ أَدَبَهُ
- *Çocuğun ismini ve terbiyesini güzel yapmak, ana ve babanın çocuğuna karşı olan görevlerindendir.*[3]

---

[2] Ebu Davud.

Dinen Tavsiye Edilen ve Edilmeyen İsimler:

- Rasulullah buyurdu ki:

- أَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى عَبْدُ اللَّهِ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ

- *Allah indinde en güzel olan isimler, Abdullah, Abdurrahmandır.*[4]

---

[3] Şuabu'l-İman.
[4] Müslim, Ebu Davud.

- Rasulullah buyurdu ki:
- تَسَمَّوْا بِأَسْمَاءِ الْأَنْبِيَاءِ، وَأَحَبُّ الْأَسْمَاءِ إِلَى اللَّهِ عَبْدُ اللَّهِ، وَعَبْدُ الرَّحْمَنِ، وَأَصْدَقُهَا حَارِثٌ، وَهَمَّامٌ، وَأَقْبَحُهَا حَرْبٌ وَمُرَّةُ
- *"(Çocuklarınızı) Peygamberlerin isimleriyle isimlendiriniz. İsimlerin Allah'a en hoş olanları Abdullah ve Abdurrahman'dır. En doğru olanları Haris (kazanan) ile Hemmâm (gayretli)dır. En çirkin olanları da Harb (savaş) ile Mürre (acı)dir."*[5]

---

[5] Ebu Davud.

- Yahya bin Said (r.a.) anlatıyor:
- Hz. Peygamber (sav) bol sütlü bir deve hakkında:
- *"Bunu kim sağacak?"* diye sordu. Bir adam ayağa kalkmıştı ki, Rasulullah (sav) adama:
- *"İsmin ne?"* diye sordu. Adam:
- "Mürre (acı)" diyince ona "Otur!.." dedi. Hz. Peygamber (sav) tekrar:
- "Bunu kim sağacak?" diye sordu. Bir başkası ayağa kalktı, ben sağacağım diyecekti. Hz. Peygamber (sav) ona da:
- "İsmin ne?" diye sordu. Adam:
- "Harb" deyince, ona da: "Otur!.." dedi. Rasulullah (sav):
- "Bu deveyi bize kim sağacak?" diye sormaya devam etti. Bir adam daha kalktı. Ona da ismini sordu. O da
- "Ya'iş" (yaşıyor) cevabını alınca ona,
- "Sen sağ" dedi.[6]

[6] Muvatta.

- Rasûlullah (s.a.) şöyle buyurmuştur:
- *Sakın kölenin ismini «Yesâr (zenginlik, bolluk), Rebâh (kazanç, kâr), Necîh (başarı, isabetli görüş), Eflah (başarı)» koyma. Çünkü (olur ki) sen (kendine bu isimlerden birini verdiğin köleni kastederek): Orada mı? diye sorarsın (karşıdaki de): «Hayır, yok» cevabını verir."*
- *Böylesi isimler dörttür, benim adıma onları fazlalaştırmayın.*[7]

******

- Rasulullah buyurdu ki:
- **أَخْنَعُ اِسْمٍ عِنْدَ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ تَسَمَّى مَلِكَ الْأَمْلَاكِ**
- *Kıyamet gününde Allah yanında en aşağılık isim (sahibi dünyada) Melikü'l-emlâk (padişahlar padişahı) ismiyle çağrılan adam (olacak)dır.*[8]

---

[7] Ebu Davud.
[8] Ebu Davud.

- İbn Ömer Anlatıyor:
- Rasulullah (عَاصِيَة) Âsıye (İsyankar) ismini değiştirdi ve «Senin adın (جَمِيلَةٌ) Cemile (güzel) dir» dedi.[9]

******

- Üsame İbn Ahderiyye'den (rivayet edildiğine göre) Rasûlullah'a gelen bir cemaat içerisinde: "Esram" isimli bir adam varmış; Rasûlullah O'na:
- Adın ne? diye sormuş da (adam):
- Ben Esram'ım (biçilmiş ekin), demiş; (bunun üzerine Hz. Peygamber):
- Sen Zür'a'sın (ekilecek yer), buyurmuş.[10]
- İbn Zeyd adındaki sahabi kavmiyle birlikte Rasûlullah'a gelince Rasûlullah kavminin onu "Ebu'l-hakem" künyesiyle çağırdığını duymuş. Bunun üzerine kendisini çağırarak:

---

[9] Ebu Davud.
[10] Ebu Davud.

- *“Muhakkak ki gerçek hakem Allah'tır. Sen niçin böyle çağırılıyorsun?”* diye sormuş.
- O da: “Benim kavmim bir anlaşmazlığa düştükleri zaman bana gelirler, ben de aralarında hüküm veririm. Her iki taraf da (benden) razı olurlar” cevabını vermiş.
- Bunun üzerine Rasûlullah: *“Bu ne kadar güzel! (Ama Hakem ismi Allah'a mahsus olduğu için kullar bu isimle çağrılmaz) Kaç çocuğun var?”* demiş. (O da):
- “Şüreyh, Müslim ve Abdullah” adında üç tane var, demiş. Rasûlullah:
- *“(Yaşça) hangisi daha büyük?”* diye sormuş. (İbn Zeyd de:)
- Şüreyh, cevabını vermiş. (Bunun üzerine Rasulullah)
- *“Öyleyse sen Ebu Şüreyhsin”*, buyurmuş.[11]

---

[11] Ebu Davud.

Konulacak İsmin Özellikleri:

- Çocuğa konulacak ismin mutlaka Kur’an-ı Kerim’de bulunması gerekmez. Yüz binden fazla Eshab-ı kiramdan Hazret-i Zeyd hariç, hiçbirinin ismi Kur’an-ı Kerimde yoktur. Değişik isim olsun diye yahut en güzel isim olsun diye Kur’an-ı kerimde geçen her kelimeyi, çocuğa isim olarak koymak, çok yanlış olur.
- Çünkü Kur’an-ı kerimde güzel isimlerin yanında kötü isimler de vardır. Şeytan, iblis, hannas da Kur’an’da geçer. Kâfirlerden Karun, Haman ve Ebu Leheb’in ismi de Kur’an’da vardır. Bunları koymak doğru değildir.
- Kur'an-ı kerimde geçiyor diye yıldırım, şimşek, gelmek, gitmek gibi kelimelerin Arapçasını isim olarak koyanlar oluyor. Bu kelimelerden en meşhurlarından biri Esra’dır. **Esra**, gece yürümek manasına gelir. **Ünzile**, indirildi, indirilmiş demektir. Böyle isimleri koymak caiz ise de, daha anlamlı bir ismi tercih etmek elbette iyi olur.

- Yüce Rabbimizin has isimleri olan Allah ve Rahman isimleri, kullara isim olarak verilmez. Sadece Abdullah ve Abdurrahman şeklinde verilir. Ancak sıfatları isim olarak verilebilir. Mesela; Kerim, Halim, Kadir, gibi kelimeleri insanlara isim olarak vermek caizdir. Ancak bu isimlerin başına bir (Abd) kelimesi ilave ederek söylemek ise daha güzeldir.
- Taberi'nin belirttiğine, göre, Rabbimiz; insanlara "Allah, Rahman, Halık" gibi isimlerle isimlendirmelerini yasaklamıştır. Buna mukabil, "rahim, semi, basir, kerim" gibi isimlerle isimlendirilmelerine cevaz vermiştir. (Taberi, 1/132)
- Buna göre, genel ilke olarak denilebilir ki, Allah'a mahsus bir vasfı ifade eden isim ve sıfatlarla isimlenmek caiz değildir. Örneğin: "Halık, Samed, Bâki, Ebedî, Ezelî, Sermedi, Rezzak, Mütekebbir, Evvel, Âhir, Zahir, Batın, Allamu'l-ğuyub" gibi isim ve sıfatları kullanmak doğru değildir.

- Bereket ve Felah gibi isimler koymak da uygun değildir. Çünkü bereket ile felahtan sorulsa, yoktur diye cevap vermek gerekir. Bu da uygun olmaz.
- Mânâsında zarar ve uğursuzluk olan isimler de koymamalıdır.

Bazı İsimler Hakkında Açıklama

- Bazen isimlerde mana açık da olmayabiliyor. Örneğin, (Aleyna) gibi. Son zamanlarda çok rastladığımız bu (Aleyna)'nın ne manaya geldiği pek açık değildir. Çünkü, Kur'an'da geçen (aleyna) isim değildir. Sadece yer aldığı cümlenin içinde (üzerimize) manasına gelmektedir:
- (Vema aleyna) bizim üzerimize, (illel'belağ) tebliğden başka bir görev yoktur, manasına gelebilen (bizim üzerimize)'yi, cümle içindeki yerinden çekip birine isim olarak verdiğinizde, ne manaya geldiğini anlamak zorlaşmaktadır.
- Belki de Yasin'deki bu (aleyna)'yı isim olarak seçenler, (bu çocuk bizim üzerimize Allah'ın bir ihsanıdır) demek istemekteler.
- Bir de kızlarımıza verilen Kezban ismi vardır ki, zannederim yanlış anlaşılan isimlerden biri de budur. Kezban'ı hep yalancı manasına anlayanlar, Kur'an'daki (tükezziban) ile karıştırmışlardır. Halbuki bu isim Farsçadaki (ev hanımı) manasına gelen (Kedban)'dan alınmadır.

- **Sual:** Asiye ismi uygun mu? Değiştirmek gerekir mi?
- **Cevap:** Asiye başka, Âsıye başkadır. **Asi**, uygun, elverişli demektir. **Âsi**, isyan eden demektir. İslam harfleriyle yazılışları da farklıdır. Asiye (آسِيَة), Firavun'un hanımı olan Hazret-i Asiye'nin ismidir. Uygun, elverişli anlamına geldiği gibi direk, hüzünlü kadın anlamına da gelir. Âsıye (عَاصِيَة)ise, isyan eden anlamındadır. Bu bakımdan Asiye ismini değiştirmek gerekmez.

Çocuğa İsim Ne Zaman Verilir?

- Çocuğa, doğunca veya doğumu müteakip yedinci günü adı verilir.
- Doğduktan sonra hemen ölen çocuğa da ad konulur. Yıkanır, cenaze namazı kılınır. Ölü doğan çocuklara isim vermek gerekmez. Fakat isim vererek defnetmek iyi olur.
- Ebu Musa el-Eşari hazretleri, (Çocuğumu doğduğu gün Resulullaha götürdüm, adını İbrahim verdi) dedi. Amr bin Şuayb'ın dedesi ise, **(Resulullah, yeni doğan çocuğa yedinci günü isim verilmesini ve akika kesilmesini emretti)** dedi.[12]
- Buhari'de ise: **"Eğer akika kesilmeyecekse, çocuk doğduğu vakit isim konur ve ağzına tatlı bulaştırılır"** deniyor.

---

[12] Tirmizi.

Hz. Peygamber'in İsim Koyması

- Hz. Enes'den anlatıyor: Abdullah İbn Ebî Talha, dünyaya geldiği zaman onu Peygamber'e götürdüm. Peygamber:
- هَلْ مَعَكَ تَمْرٌ؟»
- *"Yanında kuru hurma var mı?"* diye sordu.
- "Evet", dedim. Kendisine bir miktar (kuru) hurma verdim. Onları ağzına atarak çiğnedi. Sonra çocuğun ağzını açtı ve hurmayı ağzının ortasına yerleştirdi. Çocuk, (hoşlandığından dilini dolandırmaya başladı. Bunun üzerine Peygamber:
- حُبُّ الْأَنْصَارِ التَّمْرَ وَسَمَّاهُ عَبْدَ اللَّهِ
- "Ensarın hurmayı (ne de çok) sevdiğine bakın!" buyurdu ve adını Abdullah koydu.[13]

---

[13] Ebu Davud.

İsmi Kim Koymalı?

- Çocuğun ismini ilim ehli, salih bir zata koydurmalıdır! Eshab-ı kiram, çocuklarına isimlerini Peygamber efendimize verdirmeyi tercih etmişlerdir. Çocuğa ad koyarken, çocuğun babası, dedesi veya en yaşlı, ilmi en çok olan, çocuğu kucağına alır, abdestli olarak kıbleye döner ve ayakta sağ kulağına ezan, sol kulağına ikamet okur. İsmi üç kere tekrar etmek iyi olur. Bu arada çocuğun ağzına bir tatlı sürmek iyi olur.
- Peygamber efendimiz, Hazret-i Hasan doğunca, kulağına ezan okumuştur. Ezan okuyacak kimse, çocuğu yastık gibi yumuşak bir şey üstüne koyarak kucağına alır. Çocuğu biri kucağına alıp, ezanı bir başkası da okuyabilir.
- Çocuğa isim koyduktan sonra, salih bir evlat olması ve dine hizmet etmesi için, dua etmelidir. Peygamber efendimiz, **(Ya Rabbi, bu çocuğu hayırlı ve salihlerden eyle ve onu güzel bir şekilde yetişmesini sağla)** diye dua etmiştir.

Çocuk Doğumunun Yedinci Günü Yapılacak İşler:

- İbn Abbas'tan gelen bir rivayete göre çocuk doğduktan sonra yedinci gün:
- 1- İsim verilir ve sünnet edilir.
- 2- Yıkanır
- 3- Kızların kulağı delinir.
- 4- Akika kurbanı kesilir
- 5- Saçı traş edilir.
- 6- Traş edilen saçın ağırlığınca altın veya gümüş sadaka verilir.
- Not: Bunlar ille de yedinci gün yapılacak diye bir şey yoktur. Daha önce veya daha sonra da yapılabilir.